

Lovforslaget (se Tillæg C.)

vedtoges enstemmig med 67 Stemmer.

Formanden (Høgsbro): Forslaget bliver nu at tilstille Statsraadet.

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Alderdomsforsørgelse for ubemidlede.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3381 ff.)

Lovforslagetfattes under Forhandling.

Forslagsstilleren (A. Varsen): Næst efter at udtale en Tak saavel til den højt-ærede Formand som til Flertallet her i Tinget for, at dette Forslag overhovedet kommer til Behandling nu paa dette Tidspunkt, skal jeg tillade mig at bemærke, at det væsentligst er de sociale Forhold paa Landet, jeg har haft for Øje, da jeg tillod mig at indbringe dette Lovforslag. Som jeg bemærkede ved Forelæggelsen, er det jo egentlig kun Naastof, som fordrer en ganske anderledes Udarbejdelse, en ganske anderledes Omformning for at kunne blive til Lov, saaledes at det kan passe til Forholdene i Livet og Samfundet. Men jeg haaber, at de ærede Medlemmer her i Tinget ville være enige med mig deri, at selve den Tanke, der ligger til Grund for Forslaget overhovedet, den Tanke at faa en Alderdomsforsørgelse for ubemidlede, dels er af en saa stor og omfattende Betydning for hele vor nuværende Samfundstilstand, og dels vistnok mere end nogen anden Sag har trænet sig frem i den almene Folkebevidsthed.

Jeg skal nu tillade mig først i Almindelighed at tale noget om de Tanker, der særlig kunne siges at ligge til Grund for Lovforslaget, og dernæst forsøge at gennemgaa de forskellige Paragraffer og somme med nogle Bemærkninger dertil om, hvorledes jeg havde tænkt, at dette nærmere kunde formes, og for egentlig at begynde med, hvad jeg først sagde, og tale om Lovforslaget i Almindelighed, maa det maasse være mig tilladt at omtale de sociale Forhold paa Landet noget nærmere ved denne Lejlighed. Det er, som jeg tillod mig at sige, særlig Landbefolkningens og Landarbejdernes Stilling, der har ligget mig paa Sinde, og i den Henseende tror jeg at være særlig sagtyndig. Jeg er nemlig selv opfødt i et Husmands-

hjem, og min Fader har i en Række af Aar gaaet paa den Dagløn, der her er Tale om, at Husmændene faa — den Gang var det nemlig ikke saa meget. Arbejderne i Bjerne og særlig i Kjøbenhavn kender jeg ikke saa nøje. Ganste vist har jeg ogsaa et vist Kendskab til Forholdene der, men de ere meget for- anderlige og ganske anderledes paa mange Omraader, end de ere paa Landet. Jeg kender forskellige Grosfererhuse, som have Karle, almindelige, solide Arbejdere, der kaldes Karle, som faa en Løn af 1,000 Kr. om Aaret og somme Tider lidt Middagsmad og lidt til. En saadan Stilling vilde mangen Gaardmand paa Landet gerne bytte med, mine Herrer! Hvis de Folk ellers ere flittige og sparsommelige, have de en god Stilling. Men paa Landet ere Forholdene, navnlig for Husmands- klassens Vedkommende, ikke lidt trykkede. I tidligere Tider, for et Par Menneftaalbre siden, da hele Landbefolkningen var sunken ned, var der ingen egentlig Forskel mellem Gaardmænd og Husmænd; Landalmuen blev den Gang med et fælles Navn betegnet som Bønder, og der blev sagt om disse Bønder, da Frederik den 6te og hans Mænd begyndte at tænke paa, at der skulde gøres noget for dem, at de vare raa og uvidende Tolpere. De kende jo nok det gamle Mund- held: Var Bonden ikke bunden, var han værre end Hunden. Disse ideelle Mænd fra denne Tid lode sig imidlertid ikke skræmme, men gjorde baade noget ad Lovgivnings- vejen og greb i det hele ind i Forhold, som det den Gang maasse ikke af alle blev anset for fuldt ud tillabeligt at gribe ind i. Men ved Hjælp af Lovgivningen skaffede man bedre Forhold, og i en Række af Aar er Gaardmandsklassen paa Landet kommen op i et Stade, som stoffer den bedre og hygge- ligere og mere økonomisk uafhængig Stil- ling og tillige en mere agtet Stilling i Samfundet. Det har ogsaa haft til Følge, at Børn af Gaardmandsklassen søge at er- hverve sig en Oplysning og Dannelse, som selv om den har været meget mangelfuld og tarvelig, dog har været dem en Hjælp til at løfte dem frem paa det kommunale Om- raade og tage Del i det Selbstyre, som ifølge vor fri Forfatning er givet os; men medens i tidligere Tid Husmand og Gaard- mand saa at sige vare fælles om det hele, der bestod ligesom et Fostbroderskab mellem dem, de sagde du til hinanden, spiste og levede sammen, droge i Krig sammen, ar- bejdede sammen og støttede hinanden i en- hver Henseende, faa have Forholdene i den senere Tid i en væsentlig Grad forandret sig paa Landet; Husmandens Stilling er nu meget trykket. Det kan vel efter Forholde-